

G. Jousma et al. [Edits]: *Groundwater Contamination: Use of Models in Decision-Making*. Kluwer Academic Publishers, Dordrecht (Boston), London 1989. Ss. XXV + 656. ISBN 0-7923-0136-6. Cena: 125,— USD.

Wiadomo, że wody podziemne to skarb — bodaj największy skarb, jaki jest do dyspozycji ludzkości. Wiadomo przecież, że jest to jedyne (na dużą skalę) źródło dobrej jakościowo wody do picia i potrzeb gospodarczych. Z drugiej strony jest wielu takich, którzy jakby nie zdawali sobie sprawy z tego faktu; zanieczyszczenia, a nawet skażenia wód podziemnych stają się bowiem coraz bardziej powszechne. Nie trzeba udowadniać, że te zanieczyszczenia i skażenia pochodzą z niefrasobliwego, a niekiedy świadomie niewłaściwego składowania odpadów i niebezpiecznej działalności przemysłu.

Emisja zanieczyszczeń stałych, ciekłych i gazowych do gruntu jest oczywista. Mniej jasne i mniej znane są natomiast mechanizmy przekształcania tych zanieczyszczeń w środowisku gruntowym i wodnym. Gleba, podglebie i niższe warstwy górotworu są bowiem środowiskiem bardzo złożonym, środowiskiem, w którym występują wszystkie trzy stany skupienia materii — i to w każdym przypadku materii nadzwyczaj różnorodnej. Jest to jednocześnie środowisko, w którym zachodzą dziesiątki tysięcy reakcji fizycznych, chemicznych i biologicznych, reakcji przebiegających bardzo szybko i bardzo wolno (w tzw. cyklach geochemicznych), reakcji wzajemnie nakładających się. Wiele już wiadomo, ale nadal pozostają liczne niewiadome. Konieczność ochrony wód podziemnych jest tak oczywista, że nie trzeba jej chyba udowadniać. Pozostaje wszakże ogromne pole badań. I to badań o bezwzględnym priorytecie.

To ogólne wprowadzenie do omawianej książki wydało się recenzentowi konieczne, gdyż nie sposób omówić szczegółowo wszystkich, czy nawet części referatów międzynarodowej konferencji o identycznym tytule jak przedstawiony zbiór, a która miała miejsce w Amsterdamie w dniach 26—29 października 1987 r. Jeżeli nie sposób omówić każdego referatu z osobna, to należy wymienić bodaj tytuły sesji, a jednocześnie tytuły działów książki, co należy przedstawić jej pełną treść. Są to:

- Ocena ryzyka,
- Modele regulacyjne i prawne,
- Zabezpieczenie jakości wody podczas modelowania,
- Zakładane parametry i modelowanie stochastyczne,
- Modelowe przenoszenie ciepła i zanieczyszczeń,
- Modelowanie geochemiczne i biochemiczne,
- Modelowanie w przełomach formacji skalistych,
- Regionalne studia skażenia wód podziemnych,
- Studia związane z gospodarką odpadami stałymi i niebezpiecznymi.

W książce naświetlono bardzo wiele zagadnień, stąd poszerza ona naszą wiedzę. Należy ją polecić nie tylko wszystkim, którzy interesują się jakością wód podziemnych, ale przede wszystkim tym naukowcom i inżynierom, którzy zajmują się profesjonalnie badaniami w tej dziedzinie, projektowaniem wysypisk odpadów, oceną uciążliwości nowych obiektów, a także wdrażaniem rozwiązań odkażających i zabezpieczających wody podziemne przed dalszymi i nowymi zanieczyszczeniami.